

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvântare

pronunțată de Prea Sântia Sa, părintele Episcop al Aradului Ioan Mețianu, la deschiderea sesiunii ordinare a sinodului eparchial aradan din 1896.

*Christos a înviat!
Domnilor deputați!*

Sosind timpul întrunirii noastre în sinod eparchial, Vă salut cu deosebită bucurie Domnilor deputați.

Am avut totdeauna mare dor a Vă vedea în jurul meu; de astădată acel dor este mult mai potențat, Domnilor deputați, căci, dela ultima noastră întrunire încôce, multe cercări grele au venit și asupra bisericei noastre străbune, cercări ce cauzează mari îngrijiri și dureri inimii mele, cari însă împărțate, și împărțite și cu Domniile Văstre, reprezentanții clerului și ai poporului nostru, vor mai ușora suferința mea.

Să scie Domnilor deputați, că în anul trecut s'a întâmplat ceea-ce nu credeam, și la ceea-ce nu ne așteptam, s'a întâmplat introducerea în viață a așa numitelor legi politice-bisericesci, cari ating forțe de aprôpe unele dintre cele mai vitale interese ale bisericei noastre naționale, și mai ales simțul religios și dotațiunea clerului.

De asemenea știut este Domnilor deputați, că noi, arhierii bisericei, ne-am ridicat glasul nostru, în forul legislativ, în contra acelor legi, precum au făcut acêsta și reprezentanții clerului și ai poporului în sinódele eparchiale, și precum a făcut-o și însuși clerul și poporul în întruniri speciale; dar, durere, tôte fără doritul rezultat, ca și când și bunul Dumnezeu ar fi voit a ne cerca, pentru slăbirea credinței, la mulți dintre ai noștri, și pentru întărirea noastră în acea credință.

În fața acestora nu ne rămase decât, pe de o parte, a lucra la întărirea alor noștri în credința străbună; ér pe de altă parte, a ne conforma legii și a apela precum am și apelat, la clerul și poporul nostru, pentru a suporta și a înfrunta, cu tótă rezoluțiunea și acele cercări grele, dându-i totodată și îndrumările necesare, în privința ținutei și a comportării sale față de acele legi, pentru-ca ele să nu pótă deveni stricăcioase bisericii noastre.

Deși constat cu satisfacțiune Domnilor deputați, că apelul nostru a aflat pământ bine roditoriu în inima clerului și a poporului nostru: totuși în fața acelor cercări grele ni se impune tuturor marea datorință, de a afla și a aplica mijlôce și mai eficace la paralizarea rului.

Dacă vom considera, că amintitele legi politice-bisericesci, precum spusei și mai înainte, mai ales în două puncte esențiale, ating mai greu și interesele bisericei noastre naționale, și anume: în punctul slăbirei simțului religios, și în slăbirea dotațiunii preoției noastre: atunci vom înțelege, că cele mai sigure mijlôce la paralizarea rului, ar fi dezvoltarea și cultivarea simțului religios la popor, în măsură tot mai mare și ameliorarea dotațiunii clerului. Ambe acestea sunt atât de strîns legate de oaltă, încât una fără de alta nici se pôte cugeta.

Nu se pôte cugeta dezvoltarea și cultivarea simțului religios, Domnilor

deputați, fără cultivatori sau preoți adevărați, și tot asemenea nu se pôte cugeta nici cultivatori sau preoți adevărați fără dotațiune corespundătoare. De unde urmază, că pentru cultivarea și dezvoltarea simțului religios în popor, trebuie să avem cler la înălțimea chemării sale, ér un asemenea cler putem avea numai asigurându-i și dotațiune corespundătoare.

Precum binevoiți a vedea Domnilor deputați, când vom îngriji de ameliorarea dotațiunii clerului, atunci totodată am îngrijit și de dezvoltarea cultivarea simțului religios în popor, și așa atunci într'adevăr am aflat și am și aplicat cele mai eficace mijlôce la paralizarea rului.

De câtă importanță este simțul religios, veți înțelege Domnilor deputați, dacă voi aminti, că el fu sădit de însuși Dumnezeu în sufletul omului, ca unicul mijloc puternic la ajungerea scopului.

Prin sădirea simțului religios în sufletul omului, a voit înțelepciunea divină, a face pe om să înțeleagă că el are o chemare mărță și înaltă, și totodată a și deștepta în el dorința și năzuința, tot spre mai mare dezvoltare a facultăților sufletesci, tot spre mai multă perfecțiune, pentru a-l apropia tot mai mult de Creatorul său, și prin acêsta de bine și fericire, scopul suprem al omului.

De aici porcând tôte confesiunile din patrie, tind a se prevedea cu preoți tot mai luminați, ameliorându-le tot mai mult subsistința, pentru-că apoi acei preoți, în schimb, să desvôlte și să cultive, în măsură tot mai mare, simțul religios, în membrii bisericei lor.

Când și celelalte confesiuni din patrie, tind a ameliora dotațiunea preoților lor, cari și până acuma au fost și sunt mai bine situați ca ai noștri: atunci cu atât mai mult trebuie să ne încordăm noi puterile a face asemenea, nu numai ca și preoții noștri se lumineze tot mai mult pe credincioșii bisericei noastre, și pentru-ca să pótă țină concurență cu cei ai celorlalte biserici; dar și pentru-ca să nu espunem biserica străbună unor cercări și mai grele.

Să nu tănuim Domnilor deputați, că deși de un timp încôce, am făcut multe ameliorări, pentru toți cealalți funcționari bisericesci, începând dela învățătorii scôlelor elementare, până la profesorii institutelor superioare; însă pentru preoți, ale căror venite au scăzut și scad, din an în an, prea puțin s'a făcut până acuma, căci afară de fondul preoțesc, de care până acuma numai puțin se împărțasesc, — măcară ce va să însemne și acel fond modest, pentru cei 640 de preoți ai diecesei? și afară de unele reduceri, — alta nu s'a făcut.

Tocmai de aceea, situațiunea, în care se află biserica noastră, ne impune serios, să facem tot posibilul și pentru ameliorarea dotațiunii preoției noastre și adevă, deocamdată a preoției dela parochiile mai slab dotate; ér după timp, pentru ameliorarea dotațiunii și a celeilalte preoții din eparchie și pentru-ca să o îmbărbătam, tot mai mult, la dezvoltarea și cultivarea simțului religios, și la apărarea marilor interese bisericesci, făcând pe preoți adevărați apostoli ai bisericei străbune.

Să nu perdem din vedere Domnilor deputați, că prin dezvoltarea și cultivarea simțului religios s'a dezvoltat și s'a cultivat în noi și simțul de conservare; ér dacă dezvoltarea și cultivarea simțului religios, se atribue mare parte preoției noastre, atunci tot acêstei preoții are a se atribui, și dezvoltarea și cultivarea simțului de conservare, de-alungul seclilor, și în fața tuturor grelelor cercări câte au trecut peste nêmul nostru.

De aceea interesul cel mare al bisericei străbune ne impune serios a ne interesa fără întârziere de ameliorarea dotațiunii preoției noastre pentru ca și densa se-și pótă împlini cu tótă bărbăția și conștientșitatea mărțea ei chemare. Ba și mai mult Domnilor deputați, chiar și după-ce vom fi îngrijit după putință, de ameliorarea dotațiunii preoției noastre, — o lucrare atât de mărță și importantă, precum este dezvoltarea și cultivarea simțului religios, și prin acêsta și dezvoltarea și cultivarea simțului de conservare, să nu o lăsăm numai în sarcina preoției, ci să conlucrăm și noi, cu toții, în dragoste frățescă la acel op mărț al regenerării și al conservării noastre și anume, să conlucre întrêga noastră inteligență de sus până jos, prin cuvinte și prin fapte; căci dacă s'a cerut cândva asemenea conlucrare comună și harmonică, cu atât mai imperios se pretinde acêsta acuma.

Cu privire la ameliorarea dotațiunii preoției, un modest început, vom face Domnilor deputați, dacă vom aproba statutele fondului preoțesc, așa precum le propune adunarea generală a preoției, și decă vom acorda acelui fond, și din mijlôcele diecesei subvențiunea, ce o merită importanța cauzei.

Rugând pe bunul Dumnezeu, să ne trimită la tôte acestea și ajutorul său cel puternic, declar sesiunea sinodului nostru eparchial ordinariu, pe anul 1896 de deschisă.

Sinodul archidiecean.

Sedința a doua s'a ținut Luni în 1/13 Aprilie, la ôrele 12 meridiane. S'au acordat concedii pentru 7 deputați și s'au purces la verificările, cari așteptau rezolvirea.

În cercul Sebeșului a devenit vacant un post de deputat mirean, prin trecerea deputatului Zevedeu Mureșan din statul civil în cel preoțesc. S'a ales secretarul consistorial Dr. Elie Cristea.

Fiind actele în ordine, alegerea s'a verificat.

În cercul preoțesc al Turdei a devenit locul vacant prin pensionarea fostului asesor consistorial Nicanor Frateș. S'a ales parochul din Sân-Iacob, Vasiliu Orășan. Actele fiind în ordine, s'a verificat și acêstă alegere.

Notariul dela tribunalul din Elisabetopole Zacharia Tătar a renunțat la mandatul de deputat sinodal în cercul Sighișorei, de ôre ce superiorii lui îi luau în nume de rău participarea la ședințele sinodale. În locul dînsului s'a ales profesorul suplent dela scôla reală din Brașov, Ioan Boiu.

Contra alegerii s'a dat un protest, care nu s'a documentat cu nimica. Alegerea s'a verificat.

Cu acestea s'a terminat ședința a doua.

Marți la ôrele 10 s'a ținut ședința a treia.

După autenticarea protocolului din ședința premergătoare și acordarea de trei concedii, s'a trecut la ordinea zilei.

Raportul consistoriului archidiecean plenariu despre cursul afacerilor, cari aparțin plenului, s'a dat spre raportare comisiunei organizătoare. Raportor a fost deputatul Dr. Liviu Leményi.

Deja la punctul I., unde s'a arătat, că în urma pensionării fostului asesor consistorial Nicanor Frateș, s'a ales de asesor în senatul bisericesc fostul asesor consistorial ordinariu din senatul scolar, protopresbiterul Mateiu Voilean, s'a încins o desbatere meritorică.

În raportul consistoriului s'a arătat, că asesorului Mateiu Voileanu i s'au lăsat în referadă tot afacerile scolare, ér referada în senatul epitropesc s'a dat secretarului Dr. Remus Roșca, după trecerea acestuia la seminar, ea s'a dat secretariului care a urmat, Dr. Elie Cristea.

Fiindcă tot în acêstă referadă cade și afacerea fondului de pensii archidieceane și regularea sidocșiei, cari însele reclamă o putere bună de lucru, s'a luat în senatul epitropesc ca referent extraordinariu și profesorul Dr. Ioan Stroia, pe lângă o remunerațiune, care i se va da mai târziu.

În archidieceasă de present sunt 4 asesori ordinari în senatul bisericesc, în cel epitropesc referă și controlorul Dr. Nicolau Olariu.

Sinodul în sesiunea din anul trecut după alegerea asesorului ordinariu Mateiu Voileanu din senatul scolar în cel epitropesc, nu a mai întregit postul de asesor ordinariu în senatul scolar, ci a dat consistoriului îndrumare, să împartă afacerile între referenții din senatul bisericesc, și încât nu ar ajunge, în sarcina salariului referentului scolar, să pótă angaja o nouă putere de lucru.

Comisiunea organizătoare vedând trebuința unui asesor, a propus să se întregescă postul de asesor în senatul scolar, și pe viitoriu să se evite suplînirile extraordinare. Esc. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit arătând, că cu puterile de acuma nu se pot îngriji bine afacerile bisericesci, și că lângă postul de referent scolar va trebui să se mai sistemizeze încă un post de referent la senatul epitropesc, insistă să se dea consistorului posibilitatea de a mai aplica încă o putere de lucru la consistoriu, când va fi de lipsă.

Deputatul Valeriu Bologa ca referent al comisiunei financiare descopere, că acea comisiune încă în sesiunea acêsta va face propunerea pentru angajarea unei puteri de lucru în senatul epitropesc.

După o desbatere înfocată, la care a luat parte deputații Dr. Ilarion Pușcariu, Parteniu Cosma și Dr. Ioan Mihu s'a primit propunerea deputatului Dr. Ioan Mihu și astfel punctul despre statul personal din raportul consistorial a fost luat dela ordinea zilei și s'a redat comisiunei organizătoare ca să se pună în conțelegere cu Escelenția Sa și cu comisiunea financiară în pri-

vința personalului dela consistoriu și apoi se vină cu propunere în afacere.

În celelalte raportul consistorial s'a luat la cunoștință.

A urmat apoi comisiunea bisericească. Raportor Daniil David. Raportul consistorial sa lucrat într-o toată la cunoștință. Desbatere a fost numai la cununii. În comparare cu anul trecut cununii au scăzut cu 1331.

Comisiunea a cerut informațiuni dela referentul respectiv, și i-s'a spus, că mulți dintre protopresbiterii nu au arătat numărul cununilor decât numai până la 1 Octombrie 1895 când a intrat în valoare căsătoria civilă.

Deputatul Parteniu Cosma a propus să se îndrume consistoriul a completa datele respective din Octombrie până la finea anului 1895 și la sesiunea procsimă prin raport separat să se facă cunoscute sinodului, căci biserica trebuie să știe ce influență a avut căsătoria civilă asupra credincioșilor noștri.

Propunerea deputatului Cosma a fost spriginită de către deputatul Ioan de Preda cu mare căldură și anume din 2 puncte de vedere.

Datele aceste ni servesc ca dovadă, cât au pierdut protopresbiterii noștri prin cassarea ședulelor de cununii, apoi pentru viitoriu vom putea face comparațiune într-o cât credincioșii noștri eventual s'au demoralizat prin legile politice-bisericesci.

Deputatul Vasiliu Damian, a făcut adaosul, ca consistoriul să raporteze și despre eventualele casuri, unde părțile s'au mulțămît cu căsătoria civilă, și nu au mai cerut și binecuvântarea bisericeii.

Propunerile s'au primit.

A urmat apoi comisiunea scolară cu raportul general al consistoriului archidieceșan din senatul scolar. Raportor Dr. Petru Span.

Raportul consistorial s'a luat într-o toată la cunoștință.

Deore-ce comisiunea financiară nu a fost gata cu studiarea raportului general al consistoriului archidieceșan ca senat episcopesc, a urmat la ordinea dălei comisiunea organizatoare. Raportor Dr. Ioan Mihai.

Consistoriul metropolitan a fost elaborat un regulament pentru administrarea averii bisericesci în metropolie, și l'a dat congresului spre aprobare.

În congresul acel regulament a întâmpinat opozițiune din partea dieceselor, cu deosebire a fost el combătut din partea deputaților din diecesa Caransebeșului.

Congresul a luat conclud, ca regulamentul să se restituie dieceselor spre a se pronunța în meritul lucrului sinódele eparchiale.

Așa a venit acel regulament în sinodul archidieceșan din acest an, deși sinodul în principiu l'a fost considerat de bun încă în sesiunea anului 1895.

La propunerea comisiunii organizatoare, regulamentul se dă consistoriului archidieceșan spre a se pronunța asupra singuraticelor dispozițiuni, și la sesiunea procsimă să facă raport, ca apoi să se poată prezenta elaboratul congresului procsim ordinariu.

Ședința a 4. Mercuri, în 3/15 Aprilie a. c. la orele 10 a. m.

Revista politică.

„Politikai Hetiszemle“, o foie, care ține a cunoște și cele mai ascunse secrete a le guvernului, în numărul seu cel din urmă, ocupându-se cu revizuirea legii electorale între altele dăce: „Cu o sinceră părere de rău constatăm, că în programul oficios al serbărilor milenare un singur punct nu se află care ne-ar îndreptăți a crede, că factorii politici competenți imediat la începutul anului millenar ar avea intențiunea de a se ocupa serios cu revizuirea justă și rațională a legii electorale.“

Se vede, că Bánffy se simte încă destul de tare, și n'are lipsă de prietănia lui Apponyi, care i-a fost întins mâna de pace în schimbul revizuirii legii electorale. De Apponyi nu-i este frică, ér promisiunea despre „o lege electorală europeană“ acuma când se pregătesc „Albumuri“ și alte multe nu mai are înțeles și numai e pentru dânsul obligătoare.

* * *

Cestiunea, cea mai importantă, care de present preocupă cercurile politice și de care se ocupă intensiv într-o presă din Europa, e călătoria Împăratului german la Venetia. Cercurile politice oficiose de pretutindenea presintă totă afacerea numai ca un act de curtuasie, pe când în realitate interesele triplei alianțe formază obiectul de discuție dintre împăratul german și regele italian. Faptul însă, că puternicul împărat a cercetat prima dată pe regatul italian, care după cele petrecute în Africa — se află în condițiuni foarte critice, faptul acesta dăcem, e un act de înaltă curtuasie!?

* * *

Foile din capitala noastră, cari în totdeauna se țin a fi mai iute și mai bine informate despre cursul lucrurilor din România, ca ori-care altă foie românească — de astădată ne surprind, cu un congres al Ligei culturale, ce se va ține în zilele de 24 și 25 Maiu. Scopul acestui congres e cristalizarea elementelor din comitetul Ligei. Dnul Urechia probabil va abdice de presi-diu. Mulți dintre fiitorii membrii voiesc a pune deocamdată în suspens ori-ce acțiune a Ligei față de Transilvania. Ei își vor îndrepta privirile către sârmana Dobrogea, a cărei locuitori pe dă ce merge se rusifică.

Așa contemplăză foile din capitala noastră! Paserea mălaiu visază!

Noutăți.

Advocat nou. Dl Dr. Aurel Cosma, ginerele dlui Partenie Cosma, unul dintre cei mai bravi tineri ai noștri, fost stipendist de al fundațiunei Gozdsu, a depus Mercuri cenzura de avocat în Budapesta. Tinerul avocat este deja domiciliat în Timișoara și tot acolo își va deschide și cancelaria advocațială.

Felicităm pe noul avocat și gratulăm bănăfenilor pentru acuirea acestei puteri escelente întru apărarea intereselor private și naționale.

* * *

Logodnă. Domnul profesor dela gimnaziul nostru român gr.-or. din Brașov, Dr. Iosif Blaga, s'a logodit cu gentila d-șoră, fica celui mai distins comerciant și cive al orașului Brașov, Elena T. Stănescu.

Să fie într-un cias bun!

* * *

Români în óstea lui Rákoczi. Dl Jancsó Benedek, publicist magiar, care se ocupă mai obiectiv de români, scrie în foisora dăriului „Hazánk“ dela 5 Aprilie, un articol despre „Curuții români ai lui Rákoczi“ și constatăză, că în óstea lui Rákoczi au servit și români. Dintre aceștia cel mai renumit a fost vestitul căpitan român Dragul, care a bătut pe nemții dela Boroșineu la Arad și i-a făcut prizonieri dimpreună cu oficerii cu tot; apoi vitezul locotenent sătmărean Vasile Bala, cu stegarul său Petru Papp, tot din părțile acelea și Căpitanul Ciurila. Românii întrând în foc, cântau:

Frunză verde pune 'n elop,
Nu te uita nici la foc!

Mare contingent au dat rescólei lui Rákoczi românii din Chiór. Gligor Pintea și Balica i-au fost căpitani de guerilla. În Scaunul-Murășului în fruntea românilor au stat căpitanul lor Vasile Fekete, în Tara-Bârsei Bucur Câmpian. Participarea românilor la rescóla rákocziiană prin nimica nu e probéză mai bine, după dsa, decât prin influința ce au avut dânsii asupra așa numitelor cântece curuțiane, dintre cari compozitul Káldy Gyula a prezentat câteva la un concert în Budapesta, la 25 Ianuarie

1896. Între aceste cântece, scrie dl Jancsó Benedek, sunt nu numai de acelea, pe cari se vede influența românească, însă chiar și curate cântece românesce, pe cari la primul au numai decât le cunoște ori-cine, care ședând prin ținuturi locuite de români, are cel puțin o slabă idee despre ritmul muzicii române. Astfel „Dansul haiduceș ardeleneș“, pe care publicul din Budapesta l'a aplaudat drept perlă a vechii muzice magiare de dans, nu e decât cântecul de dans al „Bă-tutei“ române. Luăm act. („Familia“.)

* * *

Pentru un dinte. Iulia Osvald, fica unui hussier din Viena, era una dintre cele mai frumoase fete. Era sêracă, dar constiunța că e atât de frumoasă, îi alunga totdeauna gândurile triste și o făcea să fie atât în pră-vălie, — unde era aplicată ca vênqetóre, — cât și a casă la părinții sei cea mai drăguță și voioasă copilă. Într-o dă însă voia bună i-s'a dus cum se perde róua dimineții atinsă de razele sórelui. — I-a crescut frumoșei copile un dinte dublu, și de témă, că acesta îi va detrage frumșeta feței, era abătută gro-zav. Nici îmbunările mamei sale, nici asigurările, că medicul va delătuța unul din nechiamații dinți, nu i-au putut resfira temerile. Astfel înainte cu patrușpecece zile s'a dus de a casă și nu s'a mai reîntors. Părinții cred, că biata fată s'a sinucis.

Raportul general al senatului plenariu.

(Înceiere.)

V. În anul trecut au venit în vacanță trei mandate de deputați sinodali, unul clerical în cercul Turdei, ér două mirenesce, anume: unul în cercul Sebeșului, altul în al Sighișórei. Consistoriul a luat măsurile trebuincioase pentru alegeri supletorii în acele cercuri, și actele relative la aceste alegeri le așterne Venerabilului Sinod cu esibit separat.

VI. Avem să amintim încă schimbările cari s'a întâmplat în gremiul corpului profesoral seminarial în anul expirat, pe cât acelea aparțin mai ales la plenul consistorial, anume: la cererea sa, directorul seminarial, protopresbiterul Ioan Hannia, după un serviciu de aproape 50 de ani, a fost absolvat cu finea anului scolar 1894/5 dela acest serviciu și pus în stare de odihnă, ér la locul vacant de director seminarial a fost ales deocamdată provisoriu profesorul Dr. Remus Roșca.

A fost instituit apoi de profesor în secțiunea teologică tot în mod provisoriu Dr. Vasiliu Saftu; ér Dr. Ioan Stroia, care și în anul scolar 1894/5 fusese aplicat ca suplent în absența celor doi profesori judecați pentru deliecte politice, a rămas și mai departe în aplicare ca profesor suplent, pentru a se asigura astfel seminariului rezultate mai mulțămitoare în partea didactică, fiind altcum profesorii seminariali însărcinați preste măsură cu órele de prelegere.

Cât în special pentru cei doi profesori, anume: Dr. Daniil Popovici Barcianu și Demetriu Comșa, despre cari am raportat prealabil și în anul trecut, aceia în urma agrațiării preafnalte au fost eliberați din închisórea de stat și apoi restituiți în posturile lor pe lângă aceleași măsuri disciplinare, cari s'au fost aplicat mai înainte între asemenea împrejurări și față cu asesorul consistorial de asemenea complicat Nicolau Cristea.

VII. *Protopresbiterate vacante* au fost și în anul 1895 tot cele din anul 1894, adică: Abrud, Cetatea de pétăra, Deva, Dobra, Hațeg, Orăștie și Sebeș. Afacerea întregirii acelor pe basa normelor esistente și a concludelor consistoriale o a luat presiul sub speciala sa îngrijire, și după regularea venitelor protopresbiterale scăpute foarte mult prin ștergerea licențelor de căsătorie, cari erau partea cea mai însemnată a emolumentelor protopresbiterale, ne este pusă în vedere întregirea tuturor protopresbiteratelor vacante în cel mai scurt timp, în tot cazul încă în decursul anului curent.

Un raport special va prezenta Venerabilului Sinod pașii întreprinși pentru ameliorarea dotațiunii oficiilor protopresbiterale, respective pentru desdăunarea acelor pentru perderile ce le-au suferit în urma întroducerii căsătoriei civile.

VIII. Precum în anii precedenți, așa și în cel expirat *fondul bisericeilor* a venit în ajutorul comunelor bisericesci din archi-

diecesă, împărțindu-le subsidii posibile la zidirea, repararea și înzestrarea bisericilor. La distribuirea acestor ajutoare s'a observat praca din trecut, după care propunerile se fac din partea senatului bisericesc, ér votarea ajutoarelor e rezervată plenului consistorial; rămâne însă, ca conspectul comunelor împărțite să-l așternă Venerabilului Sinod senatul bisericesc, care a executat distribuirea ajutoarelor.

IX. De-asemena s'au împărțit ajutoare și din *fondul scolar eparchial* la scóele din archidieceșă, și precât au permis mijlócele, de cari dispune acel fond, el a venit în ajutorul comunelor bisericesci și la ameliorarea salariilor învățătoresci. Votarea acestor ajutoare, tot după praca din trecut, se face în plenul consistorial, la propunerea senatului scolar, ér conspectul comunelor bisericesci, precum și al învățătorilor și cateheților, cari au fost ajutamați din acest fond rămâne să se acudă la raportul senatului scolar.

X. Ajutoarele din *fondul Rudolfin*, cari în prima linie se dau ca paușale pentru cancelariile oficiilor protopresbiterale, au fost și în anul expirat foarte reduse în urma cuotei anuale, carea trece la fondul de pensiuni. Conspectul oficiilor protopresbiterale și al sumelor votate pentru cancelariile acelor se acude acestui raport sub lit. B), din care e evident, că pentru preoțimea eparchială nu a rămas din bugetul acestui fond aproape nimic, ér puținul ajutoriu, ce s'a putut da preoțimei, s'a dat mai cu sémă din fondul scolar, ca remunerațiune unor cateheți ai tinerimei noastre de pe la scóele străine.

XI. Din *fondul de pensiuni*, al archidieceșei, conform destinațiunei aceluia, s'a dat și în anul expirat pensiuni mai multor funcționari din cler, bētrâni și neputincioși, respective după mórtrea unora s'au ajutat din acel fond vėduvele și orfanii rēmași după dēngii. La resolvirea pensiunilor plenul consistorial și-a rezervat a constata numai, dacă suplicantii pentru pensiuni sunt în partea fisică cualificați pentru pensiune, ér procedura ulterioară în sensul statutelor și instrucțiunilor, este dată în competența senatului episcopesc, care va prezenta Venerabilului Sinod conspectele trebuincioase.

XII. Influența binefăcătoare a *fundațiunii lui Demetriu Andronic* asupra dezvoltării industriale la poporul nostru credincios din archieieșă, se arată din ce în ce mai mult. Ajutoarele din această fundațiune, conform testamentului fundatorului, se voteză din an în an în plenul consistorial; de aceea și conspectul învățăceilor, sodalilor și măestrilor, cari s'au împărțit din această fundațiune, se alătură aici sub lit. C), rămânând, ca despre starea materială a acestei fundațiuni să raporteze la locul seu senatul episcopesc, sub a căruia îngrijire se află.

XIII. De încheiere avem onóre a aduce la cunoștința Venerabilului Sinod, că *conclusele sinodale*, cu a căroră executare a fost însărcinat consistoriul din sesiunea anului expirat, sunt parte duse în deplinire, parte încă în curgere; în tot cazul vor urma rapórtre speciale în obiectele, cari au ajuns la resolvire, ér la timpul seu și despre cele ce vor fi resolve succesiv.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 18 Martiu, 1896.

Consistoriul archidieceșan.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Dr. Elie Cristea m. p.,
secretariu.

Raportul general al senatului bisericesc.

Nr. 2003 Bis.

Venerabil Sinod archieieșan!

Consistoriul archidieceșan, ca senat bisericesc, are onóre a așterne despre activitatea sa în decursul anului 1895 următorul

Raport general.

I. Consistoriul archidieceșan, ca senat bisericesc, a ținut în decursul anului 1895 46 ședințe, și adică 34 ordinare și 12 extraordinare.

II. Despre starea clerului, comunele bisericesci și mișcarea populațiunii în archidieceșă noastră transilvană se alătură aici sub A) conspectul general.

1. Conform acestui conspect se prezintă clerul archidieceșan în frunte cu un arhiepiscop și metropolit astfel:

a) în centru:	
Arhimandrit și vicariu arhiep.	1
Asesori consistoriali, protopresbiteri	4
Profesori seminariali, protopresbiteri	1
Esedior consistorial, presbiter	1
Econom seminari, presbiter	1
Profesor semin., director, protodiacon	1
Diacon	1
la olaltă	11

b) în afară:	
Protopresb. onorari și parochi	27
Administratori onorari (unul în armată)	6
Administratori protopresbiterali	6
Parochi	780
Administratori parochiali	26
Presbiter în armată	1
Presbiteri în alte aplicații	9
Capelani	59
În pensiune: 1 protosinel, 2 protopresbiteri, 1 director seminari, 8 parochi	12
Presbiteri resignați	5
Presbiteri destituiți 2, amovați cu dreptul de a concura la altă parochie 4; cu totul	6
Diaconi	8
la olaltă	956

În decursul anului au repausat 27 presbiteri, între cari au fost 25 parochi și 2 capelani; în asemănare cu anul 1894 casurile de morțe au fost cu două mai multe.

Chirotoniri s'au săvârșit 25 și adevă: 24 clerici s'au chirotonit întru presbiteri și unul întru diacon. Între cei chirotoniți 16 au fost clerici absoluți cu calificare normală, 9 clerici cu pregătire extraordinară. Despre parochiile întregite în mod extraordinar se alătură aici sub B) un conspect special.

Cu finea anului 1895 au fost 943 parochii matre; 67 filii 289. Preste tot comune bisericăști au fost 1239.

Numărul familiilor face 165,976.

Numărul sufletelor:

bărbați	373,071
femei	362,595
la olaltă	735,666

În asemănare cu numărul anului 1894 de 729,111 rezultă o creștere de 6555 suflete.

3. Din numărul credincioșilor archidieceșei noastre sciu ceti și serie: 189,492; față cu anul 1894 o creștere de 8338.

4. Cununii. În decursul anului s'au cunutat 4045 părechi, afară de căsătoriile mieste, a căror număr face 148; la olaltă 4193.

5. Convețuiri ilegale au fost cu finea anului expirat 3576; față cu anul trecut (3570) s'au sporit cu 6 casuri.

Aceste convețuiri ilegale se prezintă în număr mai considerabil, și adevă preste o sută în protopresbiteratele: Alba-Iulia, Câmpeni, Cluș, Deva, Dobra, Făgăraș, Hațeg, Ilia, Sibiu și Treiscaune.

6. Numărul născerilor e următorul:

a) legitimi:	
bărbați	13,895
femei	13,219
la olaltă	27,114

b) nelegitimi:	
bărbați	968
femei	939
la olaltă	1,907

Suma totală a născerilor este de 29,021 în asemănare cu anul 1894 (27,926) rezultă o sporire a născerilor de 1095.

7. Au repausat în decursul anului și anume:

a) de morțe naturală:	
bărbați	10,243
femei	9,864
b) de morțe silnică	58
cu totul	20,165

8. Treceți religioșii dela alte biserici la a noastră s'au întîmplat 151; 67 dela a noastră la alte biserici 45.

9. Parochii vacante cu finea anului 1895 au fost 134, despre cari se alătură aici sub A) un conspect separat.

III. Biserici nouă s'au sântit de arhieru una și anume în parochia Doboli inferiori, protopresbiteratul Treiscaunelor; 67 la autorisarea archidieceșană prin protopresbiteri s'au sântit: una în Apața, protopresbiteratul Treiscaunelor, și alta în Brisnic, protopresbiteratul Dobrei.

IV. a) În secțiunea teologică a seminariului archidieceșan au funcționat patru profesori, împreună cu cel de cântări, între cari și directorul, precum și un profesor suplent.

Aici aducem la cunoștința Venerabilului Sinod, că cu 1 Septembrie 1895 profesorul Ioan Hannia, întrând în pensiune a resignat dela postul seu de profesor și director și în locul dînsului s'a instituit director provisoriu profesorul, protodiaconul Dr. Remus Roșca, 67 de profesor provisoriu Dr. Vasilie Saftu.

b) Secțiunea teologică a fost cercetată de 62 elevi ordinari și adevă:

în cursul III	16
" II	27
" I	19
la olaltă	62

cu 8 mai puțini ca în anul scolar 1893/4. Conform pregătirii lor în școlile medii au fost:

cu esamen de maturitate	8
" 8 clase gimnaziale	4
" 7 " "	2
" 6 " "	43
" 4 " " și cursul pedagogic	4
" 4 " reale și cursul pedagogic	1
la olaltă	62

c) În cursul extraordinar s'au primit 8 tineri pentru parochii cari în cale ordinară nu s'au putut întregi.

Programa seminariului se alătură aici sub A).

d) La depunerea esamenelor de calificare preoțesci, ținute la 25 Februarie și 25 August, s'au supus preste tot 16 clerici absoluți. Dintre esaminați au obținut calculul: distins 1; bine 8; suficient 4; și nesuficient 3.

V. Procese matrimoniale și disciplinari.

a) Procese matrimoniale:

Procese matrimoniale s'au rezolvit în anul 1895 până inclusive la 18/30 Septembrie 351.

După motivele, pe basa cărora s'au adus sentințe cu divorț total, se împart procesele matrimoniale în modul următor:

1. Din motivul adulterului	170
2. " " urei nedumerite	98
3. " " pribegirii	37
4. " " silei la căsătorie	23
5. " " impotenței	10
6. " " epilepsiei	1
7. " " alienațiunii	1
la olaltă	340

Cu îndreptare la convețuire s'au decis 11 cu totul 351

Aici observăm, că și procesele matrimoniale remase nefinalizate din anul 1894 s'au rezolvit până la 18/30 Septembrie 1895, și astfel Consistoriul archidieceșan, ca senat viceresc, n'a venit în pozițiunea a transpune vaze-o causă matrimonială nefinalizată, conform art. de lege XXXI din 1894 și ordinațiunii ministeriale din 29 Iunie 1895 Nr. 27,241, judecătoriilor civile ale statului.

b) Procese disciplinare:

Procese disciplinare din anul trecut 1894 au rămas nefinalizate 18; în decursul anului 1895 s'au urdit 18; cu totul 36.

Din aceste s'au rezolvit 7 și anume:

1. două s'au terminat cu dojană și amendă;	
2. unul cu suspensiune;	
3. unul cu dojană;	
4. unul cu cassare și pertractare nouă și	
5. două cu sistare.	

VI. Ajutore pentru biserici din fondul bisericilor s'au împărțit în decursul anului la 13 comune, despre cari se alătură un conspect sub E).

Cu aceste creștând a fi satisfăcut datorinței, ce ne încumbe, ne rugăm, ca Venerabilul Sinod archidieceșan să binevoască a lua acest raport la cunoștință.

Sibii, din ședința senatului bisericeș, ținută la 19 Martiu, 1896.

Consistoriul archidieceșan.

Dr. **Harion Pușcariu** m. p.,
archimandrit, vicariu arhiepiscopesc.

Dr. **Elie Cristescu** m. p.,
secretariu.

Academia Română.

Sesiunea generală din anul 1896.

Raport

asupra lucrărilor făcute în anul 1895—96.
(Încheiere.)

În privința averii care formeză Fundațiunea Adamachi, am a vă aduce la cunoștință, că în urma autorizării date la 22 Martiu trecut, Delegațiunea a vîndut casa Adamachi din Iași Principelui Dimitrie Michail Sturdza pentru suma de 135.000 lei, care a fost capitalizată prin cumpărare de efecte.

2. Institutul Ottetelesanu și-a încheiat la Iunie trecut înțaiul an scolar. La esamene au asistat d-nii I. Kalinderu și N. Quintescu. La începutul lunii Septembrie s'a primit o nouă serie de 15 eleve, după normele stabilite în anul trecut.

3. Averea rămasă dela înțaiul donator al Academiei, Evanghelie Zappa, se află încă în litigiu înaintea instanțelor judecătorești. Vărsămîntul anual al Academiei de 1.000 galbeni pentru anul 1892 a fost încasat de administrațiunea judecătorească instituită asupra acestei averi. Nu s'a putut până acum încasa aceeași sumă pentru anii 1893, 1894 și 1895 din cauză că administrațiunea a declarat că nu dispune de fonduri, neputînd încasa mai multe venituri întîrziate.

4. Vă este cunoscută lunga întîrziere, care s'a făcut pentru a se da Academiei autorisarea legală de a primi averea lăsată ei prin testament de către răposatul Emanoil Donici, încetat din viață în București la 18 Septembrie 1894. Acestă autorizare, absolut necesară pentru ca Academia să-și poată urmări și apărarea dreptului său s'a putut obține numai la 21 Octombrie trecut, grație grăbirii cu care dl. coleg P. Poni, actual ministru al Instrucțiunii publice, a binevoit să o acorde îndată după obținerea autorizării, Academia a cerut punerea în posesiunea averii, dar opunîndu-se rudele răposatului, Academia a cerut sechestru judiciar și Tribunalul a numit un custode.

5. La 27 Septembrie a încetat din viață la Roman Ioan Agarici, bărbat politic care a luat parte la viața publică a țării timp de peste 30 ani, începînd dela 1857. Prin testamentul său, el a lăsat Academiei moșia Măra Grecilor din județul Vâlcea, pentru ca Academia să-și înființeze și să-și întrețină pe cea moșie o școală profesională cu internat pentru fii de țărani. Delegațiunea a supus dispozițiunile acestui testament discuțiunii domnilor membri prezenți în ședința dela 10 Novembrie. În urma acestei discuțiuni, s'a amînat deciziunea de acceptare. Întrîgă cestiunea se supune deciziunii d-văstre.

6. La 12 Novembrie a încetat din viață în București d-na Maria General I. Carp, care prin testamentele sale dela 4 Iulie 1892 și 4/16 Septembrie 1895, lasă Academiei o mare parte din averea sa, prin următoarele dispozițiuni de ultima voință:

A. Din testamentul dela 4 Iulie 1892.

Dispun de avutul meu după-cum urmîz: Las Academiei române din București moșia mea Olteni, din jud. Teleorman, plasa Tîrgului, comuna Olteni, în totă întinderea ei, cu toate îmbunătățirile, a carete și tot ce se află pe dînsa; pun ca obligație Academiei următoarele îndatoriri:

a) Va da Ateneului român din București 10.000 lei odată pentru totdeauna.

b) Va da pe fie-care an 4000 lei, 2000 vor fi destinați pentru a îmbrăca pe copiii sîrmani din școlile din orașul Giurgiu, jumătate pentru fete și jumătate pentru băieți, 67 ceialalți 2000 îi va da pentru băieți și fete sărace dela școlile din București, asemenea pentru îmbrăcăminte, cîutându-se totdeauna de a se da celor mai săraci și celor mai buni.

c) Lei una mie va da pe an pentru întreținerea școlii din comuna Olteni.

d) Cinci sute lei pe fie-care an va da pentru întreținerea bisericii din comuna Olteni, unde se va pomeni numele soțului meu Ioan și al meu de veci de vecie.

e) La fie-care trei ani, Academia română va înființa un premiu de șapte mii lei, care se va da pentru cea mai bună scriere în limba română și făcută de un Român. Acest premiu se va da alternativ pentru o scriere militară și una civilă, începîndu-se cu cea militară. Subiectul pentru scrierea militară se va fisa de o comisiune de șapte generali și oficeri superiori, care

va fi numită de ministerul de războiu; 67 subiectul scrierei civile se va fisa de Academia română. Acest premiu va purta în totdeauna numele de „Marele premiu General Ioan Carp și Maria Carp”.

f) Academia română va avea în totdeauna un tînr trimis în străinătate sau o tînră fată, cari vor învăța bine și vor fi aleși din următoarele familii: familia C. I. Bossie, Anton Carp, D. I. Carp, C. A. Orăscu; din aceste familii și din descendenții lor, continuu cîț vor esista, se va trimite, alegîndu-se cel mai bun, spre a studia în străinătate; plată anuală i se va da de Academia română 4600 lei, pe fie-care an.

Las fratelui meu C. D. Bădulescu totă ceeaaltă avere a mea, ce se va găsi la încetarea mea din viață, adevă moșii, case, ecarete urbane, bani, lucruri și tot ce se va găsi, fără a avea vre-un drept cineva a-î pretinde ceva.

Îl oblig pe fratele meu C. D. Bădulescu ca să dea nepoței mele Adina C. I. Bossie suma de douăzeci mii lei; îndatoresc pe fratele meu ca să îndeplinească toate datoritiile religioase pentru înmormîntare și cîutarea sufletului pe timp de 7 ani.

Cu executarea fidelă a tuturor dispozițiunilor din acest testament însărcinez pe Academia română, sau pe acele persoane, cari după vremuri vor fi chemați să moștenească atribuțiunile sale, o las patriotismului și onorei acelor persoane spre a-î executa întocmai cu onore și demnitate.

B. Din testamentul {suplementar dela 4/16 Martiu 1895.

Pe lângă cele ce am dispus prin susțisul meu testament mai las următoarele legături:

20,000, adevă douăzeci mii lei, Mărioarei Carp, fica Adinei și adoptivă a vîrului meu prin alianță Anton Carp;

20,000, adevă douăzeci mii lei, domnișoarei Margareta Castan, fostă soră de caritate pe brațele căreia a murit iubitul meu soț general Ioan Carp și care în urmă mi-a dat și mie îngrijirile cele mai bune cu dragoste și devotament;

1000, adevă una mie lei, vizitiului meu Nae Moșcu;

1000, adevă una mie lei, bucătăresei mele Lina Moscu;

Îndată după încetarea mea din viață, totă averea mea mișcătoare și nemiscătoare se va lua în primire de Academia română, executorea mea testamentară, căreia îi dau posesiunea întregii mele averi.

Academia română este obligată a achita toate legaturile făcute de mine prin testamentul meu cu data din 4 Iulie 1892, precum și pe cele din prezentul testament suplimentar.

Legăturile din acest testament, precum și acela ce am făcut prin testamentul din 4 Iulie 1892, domnișoarei Alecsandrina C. I. Bossie, se vor achita integral și fără nici o scădere de taxă sau alte cheltuieli de către Academia română din averea mobilă ce se va găsi la morțea mea.

Delegațiunea, urmînd și părerea unanimă a membrilor prezenți în ședința dela 17 Novembrie, a hotărît primirea legatului, după care s'a obținut îndată, pentru acesta, și decretul regal dînd Academiei cuvenita autorizare legală de acceptare.

Rudele răposatei au deschis acțiune judecătorească pentru anularea testamentului și astfel succesiunea este pendinte înaintea instanțelor judecătorești.

Concursurile premiilor.

În sesiunea generală a acestui an sunt de acordat 3 premii pentru opere publicate, și alte 3 pentru lucrări prezentate în manuscris asupra subiectelor puse la concurs.

La concursurile acestor premii s'au prezentat următoarele publicațiuni și lucrări:

1. La premiul Năsturel-Heșcu de 4000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1895, — s'au prezentat următoarele publicațiuni:

Bogdan (I.), Cronice inedite atîngătoare de istoria Românilor. București 1895.

Chicea-Comănescu (Aurel), Gramatica limbei germane. București 1895.

Cuza (A. C.), Monopolul alcoolului. Discursuri. București 1895.

Cuza (A. C.), Țărani și clasele dirigențe, Iași 1895,

Lecca (Haralamb G.), Prima. Bucuresti 1896.

Nenişescu (I.), Dela Românii din Turcia europeană. Bucuresti 1895.

Rosetti (Radu D.), Din inimă. Poesii. Bucuresti 1895.

Rosetti (Radu D.), Cartea dragostei. Bucuresti 1896.

Rosetti (Radu D.), Prosă şi epigrame. Bucuresti, f. a.

Stătescu (Alecsandru), Conu Mache se trăiască. Nuvelă originală. Bucuresti 1895.

Vampa (Laura), Nou! Bucuresti 1896.

Vlahuţă (A.), Iubire. Poesii. Bucuresti 1896.

2. La premiul statului Lazăr de 5000 lei, care este a se da unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut ştiinţific, sau celei mai importante invenţiuni ştiinţifice făcute dela 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembrie 1895, — s'au prezentat următorii concurenţi:

Antipa (Dr. G.), Studii asupra pescuiriilor în România. Bucuresti 1895.

Florantin (I. Pop), Frumuseţea liniară şi frumuseţea omului. Iaşi 1896.

Pisone (B.), Trigonometrul, instrument de topografie, etc. Manuscript într'un singur esemplar.

3. La premiul Adamachi, de 5000 lei care este a se da unei cărţi scrise în limba română, cu un cuprins moral, de orice natură, şi apărută în cursul anului până la 31 Octombrie 1895, — s'au prezentat următoarele lucrări:

Bălănescu (Simeon), Blăstemul. Poveste născocită. Bucuresti 1895.

Brote (Eugen), Un memoriu politic. Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria. Bucuresti 1895. (Premiată. Red. „T. R.”)

Dinescu Barzan (Ioan), Influenţa crizei morale asupra criminalităţii. Bucuresti 1895.

Georgescu (Sabin P.), Radu-cel-frumos. Tragedie istorică originală în 5 acte şi în versuri. Bucuresti 1895.

Simu (Romul), Monografia comunei Orlat. Sibiu 1895.

Stoica (Simeon), Higiena copilului dela

nascere până la al 7-lea an al etăţii. Sibiu 1895.

4. La Premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 Lei, care este a se da celei mai bune lucrări scrise româneşte despre „Istoria Romanilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor”, s'a prezentat un manuscript cu motto:

„Istoric sunt, n'am frate,
„N'am rudă, n'am vecin...
„Stăpân am pe adevărul,
„Lui câtă se mă închin“.

5. La Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei, care este a se da celei mai bune lucrări scrise româneşte despre „Botanica populară română etc.”, s'au prezentat 3 manuscripte cu următoarele devize:

1. „Observaiu, culeseiu, aşedaiu“.

2. „Omul ca iarba, şi lelele lui ca flăoarea câmpului“.

3. „Dacă vrei să cunoşti poporul studiază-i mai întâiu datinele şi obiceiurile“.

6. La Premiul Alexandru Ioan Cuza, 6.000 Lei, care este a se da celei mai bune

lucrări scrise româneşte despre „Psihologia şi metafizica poporului român după literatura populară”, nu s'a prezentat nici un concurent.

7. Publicaţiunile şi manuscriptele prezentate la aceste concursuri în termenele regulamentare anunţate de Academie au fost trimise spre studierea comisiunilor, alese pentru acest scop în sesiunea trecută.

Prin încetarea din viaţă a neuitatului coleg Dr. D. Brândză, s'au descompletat atât comisiunea de 9 membri pentru Premiile anuale, cât şi comisiunea pentru Premiul Statului Eliade Rădulescu. În şedinţa dela 3 Noiembrie s'a ales pentru completarea Comisiunii premiilor anuale dl Gr. Stăfănescu, sub rezerva aprobării Academiei în sesiune generală; cealaltă comisiune a rămas până acum necompletată.

Secretarul general:
D. A. Sturdza.

Loterie.

Miercuri, în 15 Aprilie n. 1896.
Sibiu: 90 43 7 62 52

AVIS.

In librăria tipografiei archidiececane se află de vânzare următoarele cărţi:

I. Cărţi bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu şi nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15	—
Chiriocodromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg.	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	—75
Proscomidia altariului	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10—
Rânduiala la sfinţirea bisericilor	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25.—

II. Cărţi scolare.

Abecdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	—24
Abecdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	—25
Abecdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	—25
Abecdar magiar-român, de N. Putnoky leg.	—20
Aritmetica, de P. Dima	—32
Abecdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	—45
Aritmetica după Lurz	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediţie nouă, nel. cr. 30 leg.	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	—70
Catechism de M. Toma	—30
Catechism bogat	—50
Cărtică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	—15
Comput de Ioan Popescu	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2.—
Compendiu de drept canonic ediţie nouă	3.—
Conducător la Abecdar de I. Popescu	—10
Culegere de cânteceneţionale	—25
Carte de cetire magiară de Crişan şi Putnoky partea I. = 70 II.	1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a.	—20
Constituţia patriei de Ioan Popoviciu leg.	—20
Chemia elementară de Vlaicu	—80
Chemia anorganică de Filipescu	—80
Drepturile şi datorinţele civile	—20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	—30
Elemente de Istoria nat. şi Fisica de Z. Boiu	—30
Elemente de Fisică de I. Dariu	—30
Fisica de Făgărăşan	—40
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	—24
Geografia pentru scol. populare de I. Dariu leg.	—35
Geografia pentru scol. populare de Moldovan & Făgărăşan	—30

Geografia pentru scólele medii de Moldovan & Făgărăşan I.	fl. 1.20
Geografia pentru scol. medii de Moldovan & Făgărăşan II.	—50
Geografia pentru scólele medii de Făgărăşan & Bârsan II.	1.—
Gramatica română de I. Dariu	—25
Gramatica limbii magiare de Crişan & Putnoky	1.—
Istoria biblică pentru scol. populare	—30
Istoria biblică pentru scólele medii	—55
Istoria bis. rom. de Şaguna I. II.	3.—
Isagogia de Dr. Ilarion Puşcariu	1.50
Istoria bisericească pt. scol. pop.	—35
Istoria bisericească pentru scólele medii I. II.	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan.	—26
Istoria Ungariei pentru scólele secundare de V. Goldiş	—80
Istoria universală pentru scólele secundare de V. Goldiş	1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	—60
Istoria literaturii române de Lazariciu	1.—
Legendar român de V. Petri	—50
Legendar magiar român de N. Putnoky	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Puşcariu, ed. nouă	—40
Mărturisirea ortodoxă	1.20
Pastorală veche	1.—
Pastorală nouă	1.50
Pomăritul de D. Comşa	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Puşcariu	1.—
Psihologia empirică de I. Popescu	2.—
Teologia dogmatică	1.—
Teologia morală	1.50
Toldy, Naraţiune poetică de Crişan & Putnoky	—70

III. Cărţi literare.

Biografia fericitului Şaguna de N. Popea	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naţionale	1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone	4.—
Învăţătorul şi poporul de Marienescu	—50
Polemia contra Heliad	—50
Calendarul pe anul 1896	—30
Serisori apologetice	—50
Sunete şi resunete de Z. Boiu	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur	—50
Vocabular român german	—70
Anghira creştină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	1.50
Anecdote şi glume de T. V. Gheaja	—65
Antologie română de Manliu	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărăşan	—20
Cine ce face lui îşi face, comedie într'un act pentru tinerimea scolară	—10
Codicele de Mateiu Voilean	—80
Colinde de A. Marienescu	1.10
Compas românesc de P. Petrescu	—50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu	1.50
Crestomaţia română de I. Manliu	1.75
Date istorice de I. C. Puşcariu	2.—
Descăntece populare de Marian	2.—
Documente pentru limbă şi istoria de Dr. Il. Puşcariu	2.50

Doine şi strigături de St. Muntean	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariţ	—80
În memoria lui G. Bariţ peosii de G. Joandrea	—20
Întrebări de educaţiune şi instrucţiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1.—
La Alma povesti de Constanţa de Dunca Schiau	—50
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceasă de Dr. Remus Roşca	1.—
Noul atac asupra scólelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaci	2.—
Pace vonă de H. Drumond tradusă de D. Făgărăşan	—20
Primatul papal şi infalibilitatea papei de I. Broju	—25
Poesii de Andreiu Murşan	1.50
Poetica română de I. Manliu	1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	1.25
Povestiri alese şi întocmite de P. Petrescu	—75
Retorica şi stilistica de I. Manliu	2.—
S'a dus în ţeră novelă originală de Il. Chendi	—15
Studiu din economia naţională de P. Petrescu	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	—45
Stupăritul de C. Dimian	—80
Vechia metropolie de N. Popea	1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă	19.—
Protocollele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă	7.60
Statut organic	—25
Regulament pentru parochii	—10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învăţământului	—10
Regulament pentru procedura matrimonială	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian,	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale.	—20

IV. Tipărituri.

Budget cōla	—03
Catalog de clasă cōla	—02
Catolog de clasă broş. din 10 cōle	—30
Catalog de clasă broş. din 15 cōle	—45
Catalog de clasă broş. din 20 cōle	—55
Carte de evidenţă cōla	—03
Carte de evidenţă leg. din 30 cōle	1.80
Carte de evidenţă leg. din 40 cōle	2.10
Chronica scolară leg.	1.50
Consemnarea pruncilor obligaţi a cerceta scōla cōla	—02
Conspecte protopopesci, pentru noucun.	—05
Conspect despre comunele matre şi filie cōla	—03
Conspect despre visitarea scōlelor cōla	—03
Conspecte de catechisaţia cōla	—03
Conspecte scolare inv. (date statistice cōla	—06
Conspecte prot. I. II. III. cōla	—06
Conspecte de absenţi săptămânale şi lunare cōla	—02

Contul capitalelor active cōla	fl. —03
Estrase din protocolul botezaţilor, cununăţilor şi morţilor esempl.	—01
Matricula scolară cōla cr. 2 legată din 50 cōle	1.50
Inventare pentru averea bisericilor	—10
Jurnal de casă cōla	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli	165
Jurnal de casă leg. 30 coli	1.80
Obligaţiuni pt. biserici esempl.	—01
Protocolul bunei învoiri cōla	—06
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle	4.—
Protocolul parochial cōla	—06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle	4.50
Protocolul botezaţilor cōla	—06
Protocolul botezaţilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul cununăţilor cōla	—06
Protocolul cununăţilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul morţilor cōla	—06
Protocolul morţilor leg. din 50 c.	4.50
Protocol de esibite cōla	—03
Protocol de esibite I. din 30 cōle	1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle	2.50
Prot. de clasificăţiune cōla	—02
Prot. de clasificăţiune I. din 50 c.	1.50
Specificaţiuni pentru noa cununăţi cōla	—05
Testimonii scolare esempl.	—02
Testimonii de religie	—02

V. Icoane.

Icoana înmormântării domnului pe pânză	fl. 2.50
Icoana înmormântării domnului pe hârtie	—50
Icoana celor trei Ierarhi pe hârtie	—30
Icoana Evangeliştilor pe hârtie	—50
Portret Şaguna	1.—
Portret Gozdu	1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	—70
Libele de comput à 1 cr. 100	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100	—70
Caele de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	—15
Glasuri (tocuri de pene) şi de ceruse rotunde şi cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. şi	—45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.	
Hârtie fină de scris de cancelarie şi concept à 6, 7, 8, şi 10 fl. miia de cōle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 şi 7 bucata şi suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 şi 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătatōre din 144 bucăţi.	
Tablîte de pētră bucata 7, 10, 12 14 şi 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu preţuri fōrte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de scōlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cercele, Văpsele şi pensele, Hârtie sugativă.	
Calemare, Liniale, hârtie pentru steluagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desem; totfelul de negrăla, toate acestea cu preţuri fōrte moderate.	